

Monumentnummer*: 523413

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 22 april 2002
Kadaster deel/nr 82946/166

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Zutphen Zutphen Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Zutphen

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Zutphen F 9174

Omschrijving**

Inleiding

WOON- EN WINKELHUIS De Pelikaan' gebouwd in 1904 als levensmiddelenzaak naar ontwerp van de bouwkundige/architect D.J. VAN LOO (1868-1928) in opdracht van G.J. Garsen Azn. De woning met winkel is gesitueerd in de rooilijn aan de noordzijde van de Pelikaanstraat aan de rand van de bebouwde kom van Zutphen. Na de start van het levensmiddelenbedrijf in 1816 is de familie Garsen, in de jaren twintig van de twintigste eeuw overgeschakeld op koffie en thee. In 1929 is aan de achterzijde een branderij gebouwd die respectievelijk in 1941 en in 1967 is uitgebreid. Omstreeks het midden van de twintigste eeuw is de winkel overgegaan in handen van de familie Wassink, die het bedrijf tot op de dag vandaag beheert. Het pand nummer 9 aan de Pelikaanstraat is gebouwd in de zogenaamde overgangsarchitectuur met art nouveau/ jugendstil en renaissance invloeden. D.J. van Loo (1868-1928) kreeg zijn opleiding in de praktijk als aannemer. Vanaf 1908 noemde hij zich architect.

Omschrijving

Het woon- en winkelhuis met rechthoekige plattegrond bestaat uit drie bouwlagen en een kelder. De winkel bevindt zich op de begane grond, de woning bevindt zich ten tijde van de aanwijzing op de eerste verdieping en de opslag op de zolderverdieping. De voor- en achtergevel met lage gepleisterde plint zijn opgetrokken in een bruinrode baksteen in kruisverband met speklagen ter hoogte van de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

onder- en bovendorpels van de vensteropeningen. De gevels worden afgesloten door een mansardekap met gesmoorde platte Friese pannen.

In de VOORGEVEL bevinden zich natuurstenen speklagen met uiterst links en rechts lisenen die onder het overstek overgaan in een uitgemetselde band. Op de begane grond bevond zich oorspronkelijk alleen rechts een winkelpui en links de woning. Nadat de woning bij de winkel is getrokken bevindt zich in het linker geveldeel een winkelpui overeenkomstig de rechterpui. De rechterpui bestaat uit een etalageraam met zevenruits bovenlicht met aan de onderzijde een hardstenen plint met twee kelderlichten. De kelderlichten worden afgeschermd door smeedijzeren traliewerk met zweepsflagmotief. Het etalageraam wordt aan de linkerzijde geflankeerd door een enkele glazen deur met drieruits bovenlicht. De bovenlichten met glas-in-loodramen worden aan de bovenzijde afgesloten door een stalen I-profielen balk. Op de groen geschilderde balk is in witte letters de tekst : THEE "DE PELIKAAN" KOFFIE' geschilderd. De linkerpui is een vereenvoudigde vorm van de geprofileerde en gedetailleerde rechterpui. De etalageramen worden van elkaar gescheiden door een bakstenen uitgemetselde liseen met ter hoogte van de onder-, wissel- en bovendorpel een natuurstenen blok. De liseen wordt afgesloten met een decoratief, natuurstenen, geprofileerd kopstuk ter hoogte van de ijzeren I-profielen balk van de etalageramen. De liseen herhaalt zich uiterst links en rechts op en loopt door tot onder de daklijst. Op de eerste verdieping bevinden zich links en rechts twee B-vensters met glas-in-loodramen in de bovenlichten. Centraal bevindt zich het ijzeren aanhangbord met daarop de tekst 'KOFFIE/ "De Pelikaan"' Op de zolderverdieping bevinden zich drie regelmatig verdeelde stolpramen met drieruits bovenlicht. Tussen de vensters bevinden zich ondiepe druppelvormige nissen met Jugendstil decoraties. De gevel eindigt in een dakoverstek met geprofileerde windveren met op de top een smeedijzeren bekroning.

De ACHTERGEVEL is meerdere malen gewijzigd. De begane grond wordt geheel in beslag genomen door aanbousels van verschillend formaat. Links bevindt zich een oorspronkelijke aanbouw van twee bouwlagen hoog, twee vensterassen breed afgesloten door een daklijst met een bakgoot op klossen en een plat dak. Tegen deze aanbouw bevindt zich een tweede latere aanbouw één bouwlaag hoog, twee vensterassen breed. Rechts op de begane grond bevindt zich een latere aanbouw van één bouwlaag, twee vensterassen breed. De rechthoekige muuropeningen worden voornamelijk afgesloten door een segmentboog met verhoogde sluitsteen en een kleine boogtrommel. De muuropeningen in de aanbouw en de loggia worden afgesloten door een strek. In beide ontlastingsbogen wordt op decoratieve wijze gebruik gemaakt van gele verblendsteen. De gele verblendsteen is eveneens gebruikt voor het benadrukken van de wisseldorpels door middel van een enkele steen, en de boven- en onderdorpels door middel van een doorgetrokken strekken- of koppenlaag. Tevens bevindt zich een dergelijke laag op de scheiding van de bouwlagen. Uiterst links op de begane grond bevindt zich de aanbouw. Op de eerste verdieping bevindt zich een smal en een breed T-venster met rechts een dubbele glazen deur met tweeruits bovenlicht. Afgezien van de speklagen ter hoogte van de boven- en onderdorpels bevinden zich hiertussen twee extra speklagen. Alle vier de speklagen bevinden zich ook in de blinde linker- en rechterzijgevel van de aanbouw. Rechts van de aanbouw bevindt zich op de eerste verdieping een tweeruits venster gevuld met glas-in-loodramen. In het benedenraam bevindt zich een ovaal met daarop de afbeelding van de zeevaart. Uiterst rechts bevindt zich een loggia met terug gelegen dubbele deur met glasindeling en vijfruits bovenlicht. De opening wordt afgesloten door een stalen I-profielen balk aan weerszijden steunend op natuurstenen consoles. Aan de onderzijde wordt de opening afgesloten door een houten hekwerk. Uiterst links op de zolderverdieping bevindt zich een uitgemetselde bakstenen schoorsteenkanaal, dat door het overstek uitmondt in het linker dakschild. Rechts van het schoorsteenkanaal bevinden zich twee stolpramen met drieruits bovenlicht met uiterst rechts een muuropening met dubbele geklampte deur onder een hijsbalk. In het INTERIEUR bevindt zich nog het winkelinterieur uit het begin van de twintigste eeuw met terrazzo-vloer. Een houten kastenwand bestaande uit laden en open vakindeling, een toonbank met daarop een kassa afgeschermd door een houten frame met geetst glas. De winkelruimte wordt van de achterkamer afgeschermd door een met glas dichtgezette

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

houten pui. Deze pui bestaat uit openslaande deuren met boven- en zijlichten met daarin enkelruits, geetste glas met de afbeelding van een Indisch sawa-landschap. Links van de winkel bevindt zich de voormalige woonruimte bestaande uit een voor- en achterkamer. Momenteel is dit gedeelte bij de winkel getrokken. De zeer rijke stucplafonds, houten plankenvloeren en schuifdeuren met glas-inloodramen met zeer fraaie ijzeren handgrepen van de voormalige woonkamer zijn nog aanwezig. Op de verdiepingen bevinden zich een aantal zwart marmeren schoorteenmantels en stucplafonds. De zolder is nog altijd in gebruik voor de opslag van goederen.

Waardering

WOON- EN WINKELHUIS De Pelikaan' gebouwd in 1904 als koffiebranderij naar ontwerp van de bouwkundige/architect D.J. VAN LOO (1868-1928) in opdracht van G.J. Garsen Azn.

-\tVan architectuurhistorische waarde als goed bewaard en zeldzaam voorbeeld van een koffiebranderij van de aannemer/architect D.J. van Loo met een gaaf bewaard winkelinterieur.

-\tVan cultuurhistorische waarde als voorbeeld van het type koffiebranderij en de zeldzame waarde die is toe te schrijven aan het winkelinterieur.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen
Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Werk-woonhuis
Industrie

Functie

Winkelwoning
Branderij